ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1989

Vyhlásené: 29.06.1989 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

67

ZÁKON

z 21. januára 1989

o národohospodárskom plánovaní

Hospodársky a sociálny rozvoj Československej socialistickej republiky je plánovite riadený socialistickým štátom s cieľom zabezpečiť v súlade so strategickými cieľmi a zámermi hospodárskeho a sociálneho rozvoja vytýčenými Komunistickou stranou Československa a s jednotnou štátnou hospodárskou a sociálnou politikou Československej socialistickej republiky rast hmotnej a duchovnej úrovne ľudu cestou zvyšovania efektívnosti národného hospodárstva a jeho dynamický, rovnovážny a proporcionálny vývoj včítane zabezpečenia tvorby a ochrany životného prostredia. V záujme vytvorenia potrebných podmienok a predpokladov pre harmonický rozvoj socialistickej spoločnosti uznieslo sa Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ÚVODNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1
Úvodné ustanovenie

Tento zákon upravuje národohospodárske plánovanie ako základ riadenia jednotného československého národného hospodárstva (ďalej len „národné hospodárstvo“). V súlade s tým upravuje najmä obsah a funkciu sústavy plánov a pôsobnosť, úlohy a základné vzťahy účastníkov plánovacieho procesu v jeho jednotlivých etapách.

§ 2
Národohospodárske plánovanie

(1) Národohospodárske plánovanie je sústavná, jednotne organizovaná a nepreržitá činnosť účastníkov plánovacieho procesu zameraná na tvorbu a realizáciu jednotnej štátnej hospodárskej a sociálnej politiky Československej socialistickej republiky a usmerňovanie realizácie cieľov hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky, Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky. Vyúsťuje do tvorby komplexných štátnych plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky (ďalej len „štátne plány Československej socialistickej republiky“), komplexných štátnych plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „štátne plány republík“) a na ne nadväzujúcich plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja územných celkov a obcí (ďalej len „oblastné plány“) a plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja socialistických organizácií (ďalej len „plány socialistických organizácií“).

(2) Národohospoodárske plánovanie sa uskutočňuje v celom procese socialistickej rozšírenej reprodukcie a vytvára predpoklady pre účinné využívanie vedecko-technického rozvoja, zapojenie do medzinárodnej deľby práce, rozvoj socialistickej podnikavosti a pre uplatnenie aktívnej úlohy

socialistického trhu v záujme trvalej orientácie národného hospodárstva na efektívnosť a rovnovážnosť s cieľom všestranného uspokojovania potrieb spoločnosti včítane tvorby a ochrany životného prostredia.

§ 3
Plánovací proces

(1) Plánovací proces zahŕňa etapy prípravy, tvorby, prerokúvania, schvaľovania, kontroly a hodnotenia plnenia štátnych plánov Československej socialisitckej republiky, štátnych plánov republík, oblastných plánov a plánov socialistických organizácií.

(2) Účastníkmi plánovacieho procesu sú vláda Československej socialistickej republiky, ďalej vláda Českej socialistickej republiky a vláda Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „vlády republíky"), ústredné orgány štátnej správy, národné výbory, Ústredná rada družstiev, zväzy družstiev, ústredné orgány spoločenských organizácií a socialistické organizácie.

(3) V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a so stanovami Revolučného odborového hnutia sa zúčastňujú plánovacieho procesu jeho orgány a organizácie. Plánovacieho procesu sa zúčastňujú aj orgány Národného frontu a organizácie v ňom združené.

DRUHÁ ČASŤ
SÚSTAVA PLÁNOV HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

§ 4
Druhy plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja

(1) Sústava plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja tvoria:

a) štátne plány Československej socialistickej republiky,

b) štátne plány republík,

c) oblastné plány,

d) rozpočtové výhľady,

e) štátne rozpočty,

f) menové plány,

g) plány socialistických organizácií.

(2) Rozpočtové výhľady, štátne rozpočty a menové plány upravujú osobitné predpisy.

§ 5
Štátne plány

(1) Štátne plány Československej socialistickej republiky a štátne plány republík sú vnútorne vyvážené a vzájomne skĺbené dokumenty na zabezpečenie realizácie jednotnej štátnej hospodárskej a sociálnej politiky Československej socialistickej republiky na dané plánovacie obdobie so zameraním na efektívny a rovnovážny rozvoj národného hospodárstva. Spolu so všobecne záväznými právnymi predpismi a s ďalšími nástrojmi riadenia vymedzujú svojimi záväznými výstupmi podmienky hospodárskej a sociálnej činnosti socialistických organizácií a poskytujú im zásadné informácie potrebné pre ich činnosť. Vymedzujú takisto podmienky rozvoja územných celkov a obcí. Súčasťou štátnych plánov sú osobitné časti za obranu a bezpečnosť.

(2) Štátne plány Československej socialistickej republiky časovo a vecne konkretizujú ciele a zámery hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky vo vzájomne pospájaných hodnotových, hmotných a územných súvislostiach. Vo svojich záväzných výstupoch

tvoria základ pre ostatné plány, zabezpečujú efektívny a proporcionálny rozvoj Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „republiky“) a takisto koncepciu a realizáciu medzinárodnej hospodárskej a vedeckotechnickej spolupráce.

(3) Štátne plány republík v súlade so štátnymi plánmi Československej socialistickej republiky určujú ciele a zámery komplexného rozvoja hospodárstva v pôsobnosti príslušnej vlády a hlavné zámery rozvoja územných celkov a obcí. Vo svojom územnom priereze obsahujú aj rozhodujúce zámery rozvoja a činnosti socialistických organizácií, prípadne ich vnútorných organizačných jednotiek, ktoré sú na území republiky a nie sú riadené jej orgánmi, ako aj formy a spôsob zabezpečenia tohto rozvoja a činnosti z hľadiska pôsobnosti orgánov republík. Určujú aj ciele a cesty na zabezpečenie proporcionálneho rozvoja územných celkov a obcí.

(4) Štátne plány sa podľa dĺžky plánovacieho obdobia členia na dlhodobé výhľady hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len „dlhodobé výhľady“) a strednodobé (päťročné) štátne plány členené podľa jednotlivých rokov.

Dlhodobé výhľady

§ 6

(1) Základnými programovými dokumentmi dlhodobého výhľadu Československej socialistickej republiky (ďalej len „dokumenty dlhodobého výhľadu“) sú:

a) koncepcie vedecko-technického, hospodárskeho a sociálneho rozvoja a koncepcie tvorby a ochrany životného prostredia Československej socialistickej republiky vytyčujúce variantné základné makroekonomické proporcie a ciele rozvoja,

b) Základné smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky s podrobnejším rozpracovaním najbližšieho päťročného obdobia, v rozhodujúcich zámeroch aj za republikové prierezy.

(2) Dokumenty dlhodobého výhľadu vypracúvaného spravidla na obdobie desiatich a za vybrané úseky na obdobie pätnástich rokov sa spravidla v päťročných cykloch spresňujú a predlžujú. Koncepcie vedecko-technického, hospodárskeho a sociálneho rozvoja a koncepcie tvorby a ochrany životného prostredia Československej socialistickej republiky sú podkladom pre vypracovanie Základných smerov hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky.

(3) Návrh dokumentov dlhodobého výhľadu vypracúva Štátna plánovacia komisia v spolupráci so Štátnou komisiou pre vedeckotechnický a investičný rozvoj, s Českou komisiou pre plánovanie a vedeckotechnický rozvoj a so Slovenskou komisiou pre plánovanie a vedeckotechnický rozvoj (ďalej len „ústredné plánovacie orgány republík“) a s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy.

(4) Návrh koncepcií vedecko-technického, hospodárskeho a sociálneho rozvoja a koncepcie tvorby a ochrany životného prostedia Československej socialistickej republiky prerokúva a schvaľuje vláda Československej socialistickej republiky.

(5) Návrh Základných smerov hospodárského a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky prerokúva a schvaľuje vláda Československej socialistickej republiky a predkladá ho na prerokovanie Federálnemu zhromaždeniu Československej socialistickej republiky (ďalej len „Federálne zhromaždenie“).

§ 7

(1) Z dokumentov dlhodobého výhľadu vychádzajú dokumenty dlhodobých výhľadov Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „dokumenty dlhodobých výhľadov republík“).

(2) Dokumenty dlhodobých výhľadov republík sú

a) koncepcia vedecko-technického, hospodárskeho a sociálneho rozvoja a koncepcie tvorby a ochrany životného prostredia Českej socialistickej republiky a koncepcie vedecko-technického, hospodárskeho a sociálneho rozvoja a koncepcie tvorby a ochrany životného prostredia Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „koncepcie rozvoja republík“) vyúčtuje variantné základné makroekonomické proporcie a ciele rozvoja,

b) Základné smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja Českej socialistickej republiky a Základné smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „Základné smery rozvoja republík“) s podrobnejším rozpracovaním najbližšieho päťročného obdobia.

(3) Dokumenty dlhodobých výhľadov republík vypracúvané spravidla na obdobie desiatich a za vybrané úseky na obdobie pätnástich rokov sa spravidla v päťročných cykloch spresňujú a predlžujú. Koncepcie rozvoja republík sú podkladom pre vypracovanie Základných smerov rozvoja republík a využívajú sa na vypracovanie dokumentov dlhodobého výhľadu Československej socialistickej republiky.

(4) Návrhy dokumentov dlhodobých výhľadov republík vypracúvajú ústredné plánovacie orgány republík v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi republík, národnými výbormi a so Štátnou plánovacou komisiou.

(5) Návrh koncepcií rozvoja republík prerokúvajú a schvaľujú vlády republík.

(6) Návrhy Základných smerov rozvoja republík prerokúvajú a schvaľujú vlády republík a predkladajú ich na prerokovanie Českej národnej rade a Slovenskej národnej rade (ďalej len „národné rady“).

§ 8

(1) Základné smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky sú základom pre určenie hlavných cieľov a úloh päťročných štátnych plánov; sú záväzné pre koncepčnú činnosť federálnych ústredných orgánov a vlád republík. Obdobnú funkciu vo vzťahu k ústredným orgánom republík plnia Základné smery rozvoja republík.

(2) Pre vypracovanie Základných smerov rozvoja republík spracujú príslušné národné výbory návrhy dlhodobých koncepcií rozvoja oblastí, ktoré obsahujú základné smery komplexného hospodárskeho a sociálneho rozvoja a základné smery tvorby a ochrany životného prostredia územných celkov a obcí.

(3) Základné smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky a Základné smery rozvoja republík obsahujú smernice vlády Československej socialistickej republiky a smernice vlád republíkl pre vypracovanie päťročného štátneho plánu Československej socialistickej republiky, päťročných štátnych plánov republík, plánov socialistických organizácií a oblastných plánov (ďalej len „smernice“) rozpracované podľa jednotlivých rokov. Súčasťou smerníc sú jednotné pravidlá usmerňovania vývoja ekonomiky.

(4) Smernice sú záväzným dokumentom pre vypracovanie päťročných štátnych plánov a oblastných plánov. Obsah a výstupy smerníc k účastníkom plánovacieho procesu sú obdobné ako výstupy päťročných štátnych plánov (§ 14).

(5) Na základe záväzných výstupov smerníc vypracúvajú socialistické organizácie svoje päťročné plány a národné výbory päťročné oblastné plány; pritom poskytujú príslušným orgánom vybrané údaje týchto plánov.

Päťročné štátne plány

§ 9

(1) Päťročné štátne plány konkretizujú strategické zámery dlhodobých výhľadov. Určujú komplexne základné ciele a úlohy hospodárskeho a sociálneho rozvoja v jeho podstatných vnútorných a vonkajších súvislostiach a spôsoby ich dosiahnutia s osobitným zameraním na zabezpečenie celkovej, tovarovo-peňažnej i štrukturálnej rovnováhy a na súlad ponuky a dopytu. Päťročný štátny plán Československej socialistickej republiky je zameraný aj na proporcionálny rozvoj oboch republík.

(2) Na zabezpečenie komplexnosti päťročných štátnych plánov sú ich súčasťou rozhodujúce zámery a úlohy rozvoja vedy a techniky, vývoja cien, ako aj základné parametre menového plánu a rozpočtových výhľadov.

(3) Päťročný štátny plán Československej socialistickej republiky je vo svojich cieľoch a záväzných výstupoch (včítane rozdelenia do jednotlivých rokov) záväzný pre päťročné štátne plány republík a federálne ústredné orgány.

(4) Päťročné štátne plány republík určujú základné ciele, úlohy a spôsoby zabezpečenia komplexného rozvoja hospodárstva v pôsobnosti vlád republík, proporcionálny rozvoj územných celkov a obcí a tvorbu a ochranu životného prostredia; vo svojom územnom priereze obsahujú aj vybrané údaje plánov socialistických organizácií, prípadne ich vnútorných organizačných jednotiek, ktoré sú na území republiky a nie sú riadené jej orgánmi (§ 12 ods. 5). Päťročné štátne plány republík sú záväzné vo svojich cieľoch a záväzných výstupoch pre ústredné orgány republík a pre päťročné oblastné plány.

(5) Na základe päťročných štátnych plánov upravia socialsitické organizácie svoje päťročné plány a národné výbory svoje päťročné oblastné plány, pokiaľ sa záväzné výstupy päťročných štátnych plánov líšia od záväzných výstupov smerníc. Pritom sú povinné dodržiavať a zabezpečeovať záväzné výstupy päťročných štátnych plánov. Vykonané úpravy oznámia socialistické organizácie a národné výbory príslušným orgánom, ktorým poskytli vybrané údaje svojho päťročného plánu, prípadne päťročného oblastného plánu.

§ 10

(1) Vláda Československej socialistickej republiky prerokúva a schvaľuje návrh päťročného štátneho plánu a jeho zmeny (§ 26 ods. 7) a predkladá tento návrh Federálnemu zhromaždeniu.

(2) Vlády republík prerokúvajú a schvaľujú návrhy päťročných štátnych plánov republík a ich zmeny (§ 26 ods. 7) a predkladajú tieto návrhy národným radám.

§ 11
Oblastné plány

(1) Oblastné plány vypracúvané národnými výbormi za ich územné obvody zabezpečujú v súlade so štátnymi plánmi republík a s prihliadnutím na schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu komplexný hospodársky a sociálny rozvoj územných celkov a obcí, tvorbu a ochranu životného prostredia a využitie miestnych podmienok pre efektívny rozvoj národného hospodárstva.

(2) Z hľadiska dĺžky plánovacieho obdobia sa oblastné plány členia na dlhodobé koncepcie rozvoja oblastí (územných celkov a obcí) a päťročné oblastné plány.

§ 12
Plány socialistických organizácií

(1) Plány socialistických organizácií sú plány štátnych podnikov a iných štátnych organizácií, družstevných, spoločenských a ostatných socialistických organizácií.

(2) Plány socialistických organizácií sú základným nástrojom riadenia ich činnosti; musia byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, zabezpečovať prednostne záväzné výstupy štátneho plánu a ďalej aj uzavreté zmluvné záväzky. Tieto plány vychádzajú z povinnosti uspokojovať potreby socialistickej spoločnosti včítane tvorby a ochrany životného prostredia a z požiadaviek odberateľov a spotreiteľov, zabezpečujú rozvoj hospodárskej, sociálnej a podnikateľskej činnosti socialistckých organizácií, zvyšovanie technickej a kvalitatívnej úrovne výroby a sociálny rozvoj pracovného kolektívu.

(3) Socialistické organizácie vypracúvajú päťročné plány v členení podľa jednotlivých rokov a ročné plány. Pritom vychádzajú z dlhodobých koncepcií svojho rozvoja, ktoré si spracúvajú podľa svojich potrieb.

(4) Rozpočtové a príspevkové organizácie vypracúvajú päťročný a ročný plán, pokiaľ sú adresátom menovitých úloh štátneho plánu.

(5) Pokiaľ sú vnútorné organizačné jednotky socialistickej organizácie na území druhej republiky, než je sídlo, uvádza socialistická organizácia v prípadoch a v rozsahu ustanovenom právnym predpisom vybrané údaje svojho plánu oddelene za tieto vnútorné organizačné jednotky.

(6) Na tvorbe plánu socialistických organizácií a na kontrole jeho plnenia sa zúčastňujú pracovné kolektívy a odborové orgány v rámci zverenej pôsobnosti podľa osobitných predpisov a v súlade s kolektívnou zmluvou. Socialistické organizácie sú povinné trvale vytvárať pre túto účasť podmienky.

TRETIA ČASŤ
TVORBA, OBSAH A VÝSTUPY ŠTÁTNYCH PLÁNOV

§ 13
Tvorba štátnych plánov

(1) Základnou metódou tvorby štátnych plánov, predovšetkým dlhodobých výhľadov, je overovanie a výber najefektívnejších smerov uspokojovania potrieb spoločnosti a tomu zodpovedajúceho rozvoja ekonomiky a jej štruktúry.

(2) Optimalizácia tvorby štátnych plánov vyúsťuje do určenia vývoja hodnotových nástrojov s cieľom zdokonaľovať socialistické tovarovo-peňažné vzťahy a účinne ich využívať na zvyšovanie kvality, potrebného množstva a štruktúry úžitkových hodnôt. Z tejto optimalizácie vyplývajú takisto výstupy štátnych plánov voči jednotlivým ústredným orgánom, národným výborom a socialistickým organizáciám.

(3) Optimalizáciu tvorby štátnych plánov podľa kritérií efektívnosti, rovnovážnosti a štrukturálnych bilancií vykonáva Štátna plánovacia komisia a ústredné plánovacie orgány republík v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi s využívaním prognostických prác, predovšetkým Súhrnnej prognózy vedecko-technického, ekonomického a sociálneho rozvoja Československej socialistickej republiky vypracovanej Československou akadémiou vied v spolupráci so Štátnou plánovacou komisiou a Štátnou komisiou pre vedeckotechnický a investičný rozvoj. Ďalej sa vychádza z koncepcie medzinárodnej deľby práce, koncepcií rozvoja republík,

odvetvových koncepcií rozvoja, ktoré využívajú takisto dlhodobé koncepcie rozvoja socialistických organizácií, a z medzinárodného porovnania stavu a vývoja ekonomiky.

(4) Na prípravu štátnych plánov slúži prerokúvanie dodávateľsko-odberateľských vzťahov, v ktorom sa overuje súlad hmotných proprocií pripravovaných záväzných výstupov štátnych plánov. Prípady, keď sú obe organizácie povinné dodávateľsko-oderateľské vzťahy prerokovať, určí v rozsahu potrebnom pre prípravy záväzných výstupov štátnych plánov vykonávací predpis.

§ 14
Obsah štátnych plánov a druhy ich výstupov

(1) Obsahom štátnych plánov sú súhrnné národohospodárske údaje o vývoji výkonnosti a štruktúre národného hospodárstva a jeho odvetí a o dynamike a štruktúre tvorby a použití národného dôchodku. Ďalej obsahujú najmä vrcholné národohospodárske bilancie na zabezpečenie rovnováhy na vnútornom trhu, v oblasi investicií, pracovných síl a vo vonkajších ekonomických vzťahoch, mieru rozdelenia zdrojov medzi federáciou a republikami, predpokladaný vývoj devízovej pozície štátu, podiely centrálne finacovanej spoločenskej spotreby a investícií, ciele a úlohy v tvorbe a ochrane životného prostredia, ako aj štátne programy rozvoja a útlumu odvetví alebo odborov. Na zabezpečenie cieľov a programov obsiahnutých v štátnych plánoch ako súčasť týchto plánov určí sústava kritérií, nástrojov a úloh a informácií zabezpečujúca zásadný súlad záujmov spoločnosti so záujmami socialistických organizácií.

(2) Výstupy štátnych plánov a ich zmeny sú vo vzťahu k ústredným orgánom štátnej správy a národným výborom záväzné a zahŕňajú najmä vývoj a úroveň kritérií efektívnosti a rovnovážnosti, predpokladané zmeny cien, daní, odvodov a dotácií, vybrané makroekonomické proporcie, štátne programy rozvoja a útlumu odvetví alebo odborov, sociálne a ekologické programy a programy rozvoja oblastí.

(3) Výstupy štátnych plánov a ich zmeny sú vo vzťahu k socialistickým organizáciám záväzné alebo informatívne.

(4) Záväzné výstupy štátnych plánov vo vzťahu k socialistickým organizáciám sú normatívy, dotácie, limity a menovité úlohy. Ďalšie druhy záväzných výstupov štátnych plánov môže ustanoviť iba zákon.

(5) Informatívne výstupy štátnych plánov oznamujú socialistickým organizáciám a národným výborom, ktoré vypracúvajú oblastné plány, údaje dôležité pre ich činnosť a rozvoj. Predstavujú najmä vybrané údaje o predpokladanom vývoji efektívnosti, cien, finančných nástrojov, úverových a depozitných podmienok, makroekonomických proporcií národného hospodárstva, základných tendencií a faktorov jeho rastu a informácie o zapojení do medzinárodnej deľby práce, najmä socialistickej ekonomickej integrácie. Informatívne výstupy sa socialistickým organizáciám a národným výborom, ktoré vypracúvajú oblastné plány, poskytujú spravidla na národohospodárskej úrovni alebo členené podľa odvetví.

(6) Zákon o poľnohospodárskom družstevníctve[1]) ustanovuje záväznosť výstupov štátnych plánov voči jednotných roľníckym družstvám a spoločným podnikom podľa neho zariadeným. Bytovým, spotrebným, výrobným a iným družstvám[2]) možno v štátnom pláne určiť iba limity a devízové normatívy. Záväzné výstupy štátnych plánov pre spoločenské organizácie určia ich ústredné výbory po dohode so Štátnou plánovacou komisiou alebo s príslušným ústredným plánovacím plánom republiky. Podnikom so zahraničnou majetkovou účasťou sa povinnosti v štátnom pláne neurčujú.

§ 15
Normatív

(1) Normatív podľa tohto zákona je buď záväzne ustanovená povinnosť, alebo maximálny nárok, ktoré sú určené relatívnym (vzťahovým) spôsobom.

(2) Normatívy v štátnom pláne sa určujú v zásade ako jednotné a všeobecne platné; diferencovane ich možno určiť podľa objektívnych kritérií určených v smerniciach (§ 8 ods. 3).

(3) Normatívy slúžia najmä na určenie prídelu finančným fondom, ktoré socialistická organizácia povinne vytvára, na určenie ich zostatkov a ďalej tiež na určenie odvodu devízových prostriedkov.

§ 16
Menovitá úloha

(1) Menovitá úloha je záväzný výstup štátneho plánu, ktorý predstavuje uloženie vecnej a časovo vymedzenej povinnosti socialistickej organizácii.

(2) Menovitú úlohu možno socialistickej organizácii uložiť iba v rámci jej overených kapacitných možností a v súlade so základným predmetom činnosti (podnikania) vymedzeným v zakladacej (zriaďovacej) listine, stanovách, štatúte alebo v inom akte, ktorým bola určitá hospodárska činnosť povolená.

(3) Formou menovitej úlohy je záväzná štátna zákazka, ktorou sa zabezpečujú prioritné úlohy predovšetkým v oblasti obrany a bezpečnosti, tvorba a obmeny federálnych hmotných rezerv, tvorby a ochrany životného prostredia, vedecko-technického rozvoja a vybrané záväzky z medzinárodných zmlúv. Táto štátna zákazka musí mať určený predmet a čas plnenia, dodávateľa, cenu (cenový limit) a spôsob financovania. Odberateľom štátnej zákazky je ústredný orgán štátnej správy alebo ním poverená organizácia, ktorá koná v jeho mene a na jeho účet. Na tieto účely, pokiaľ ide o tvorbu a ochranu životného prostredia, sa rozumie ústredným orgánom štátnej správy aj národný výbor najvyššieho stupňa.

(4) Vo vzťahu k štátnym plánom republík sa menovité úlohy určia súhrnnou formou.

(5) Nesplenné menovité úlohy štátneho plánu prechádzajú do ďalších rokov, pokiaľ príslušná vláda, alebo na základe jej splnomocnenia Štátna plánovacia komisia, alebo príslušný ústredný plánovací orgán republiky nerozhodne v rámci usmerňovania vývoja ekonomiky inak.

§ 17
Limit

(1) Limit je záväzný výstup štátneho plánu v hmotných alebo peňažných jednotkách, ktorý vyjadruje hornú hranicu príslušných zdrojov zabezpečovaných socialistickým organizáciám štátnym plánom. Limit spotreby alebo odberu vyjadruje aj dolnú hranicu povinností dodávateľa, pokiaľ odberateľ na dodávke trvá.

(2) Vo vzťahu k štátnym plánom republík sa limity určia súhrnnou formou.

§ 18
Ustanovenie záväzných výstupov štátneho plánu

Záväzné výstupy štátneho plánu ustanoví socialistickým organizáciám vláda Československej socialistickej republiky alebo vlády republík. Formou záväzných výstupov štátneho plánu je aj ich nevyhnutná konkretizácia vykonaná ústredným orgánom alebo národným výborom na základe

splnomocnenia daného príslušnou vládou pri schválení alebo zmene štátneho plánu a v súlade s týmto splnomocnením.

§ 19
Dôsledky uloženia menovitej úlohy alebo určenia limitu

(1) Ústredný orgán alebo národný výbor, ktorý v súlade so základným predmetom činnosti socialistickej organizácie a prioritami štátneho plánu navrhuje alebo konkretizuje pre socialistickú organizáciu menovitú úlohu alebo limit, je povinný overiť si dôsledky svojho rozhodnutia na výsledky hospodárenia socialistickej organizácie. Pokiaľ by malo dôjsť k negatívnym dôsledkam pre socialistickú organizáciu, je povinný prijať, a ak to presahuje jeho pôsobnosť, navrhnúť nevyhnutné opatrenia.

(2) Ak v dôsledku uloženia a plnenie menovitej úlohy štátneho plánu, jeho zmeny alebo zrušenia vznikne socialistickej organizácii majetková ujma, je socialistická organizácia oprávnená požadovať vyrovnanie vzniknutej majetkovej ujmy na príslušnom ústrednom orgáne alebo národnom výbore (odsek 1). Pre postup uplatenia nároku na náhradu majetkovej ujmy platí obdobne úprava Hospodárskeho zákonníka.

(3) Nárok na náhradu majetkovej ujmy však nevznikne, ak bol socialistickej organizácii určený limit alebo uložená menovitá úloha v prioritnom smere dodávok určenom štátnym plánom na zabezpečenie záväzkov z medzinárodných zmlúv, najdôležitejších potrieb vnútorného trhu a rozhodujúcich proporcií v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch. Ďalej nevznikne, ak je majetková ujma krytá z iných zdrojov, ak k ujme došlo v dôsledku zákazu vývozu alebo dovozu, alebo v dôslekdu tvorby a zmien cien.

ŠTVRTÁ ČASŤ
RIADENIE PLÁNOVACIEHO PROCESU, POSTAVENIE A VZŤAHY JEHO ÚČASTNÍKOV

§ 20
Riadenie plánovacieho procesu

(1) Plánovací proces riadi vláda Československej socialistickej republiky a v súlade s jej opatreniami vlády republík tak, by päťročné štátne plány mohli Federálne zhromaždenie a národné rady vyhlásiť pred začiatkom príslušného päťročného plánovacieho obdobia.

(2) Žiadny účastník plánovacieho procesu nemôže prenášať svoju pôsobnosť a zodpovednosť na iný orgán alebo organizáciu alebo zasahovať do pôsobnosti iného orgánu alebo organizácie, pokiaľ to neumožňuje zákon alebo pokiaľ tak pre konkrétnu etapu plánovacích prác neustanoví vláda Československej socialistickej republiky, prípadne vlády republík.

§ 21
Štátna plánovacia komisia a ústredné plánovacie orgány republík

(1) Štátna plánovacia komisia ako zvodný orgán pre plánovanie organizuje a koordinuje plánovací proces. Predkladá vláde Československej socialistickej republiky návrhy štátnych plánov Československej socialistickej republiky a zodpovedá za celkový súlad všetkých ich častí. Za tým účelom podľa pokynov vlády Československej socialistickej republiky spoločne s ústrednými plánovacími orgánmi republík organizuje vypracovanie štátnych plánov a k tomu koordinuje činnosť funkčne špecializovaných ústredných orgánov štátnej správy (ďalej len „prierezové ústredné orgány“), ústredných orgánov štátnej správy pre riadenie národohospodárskych odvetví alebo komplexov (ďalej len „odvetvové ústredné orgány“) a národných výborov.

(2) Štátna plánovacia komisia spoločne so Štátnou komisiou pre vedeckotechnický a investičný rozvoj a s ústrednými plánovacími orgánmi republík za účasti ostatných príslušných prierezových a odvetvových ústredných orgánov a s využitím ich návrhov zabezpečuje vypracovanie návrhu programu rozhodujúcich štrukturálnych zmien národného hospodárstva a z neho vychádzajúcich štátnych programov rozvoja a útlmu odvetví alebo odborov.

(3) Štátna plánovacia komisa spoločne s ústrednými plánovacími orgánmi republík, Federálnym ministerstvom zahraničného obchodu, Štátnou komisiou pre vedeckotechnický a investičný rozvoj a s ďalšími príslušnými prierezovými a odvetvovými ústrednými orgánmi a socialistickými organizáciami zabezpečuje koordináciu štátnych plánov Československej socialistickej republiky, predovšetkým s plánmi členských štátov Rady vzájomnej hospodárskej pomoci.

(4) Štátna plánovacia komisa spoločne s ústrednými plánovacími orgánmi republík a s využitím ich návrhov a za účasti ostatných príslušných prierezových a odvetvových ústredných orgánov zabezpečuje vytváranie

a) komplexných rezerv v štátnom pláne včítane pravidiel pre ich tvorbu, evidenciu a využívanie,

b) systému plánovania a realizácie využitia produkcie pri menovitých úlohách a limitoch.

(5) Štátna plánovacia komisia spoločne s ústrednými plánovacími orgánmi republík, Federálnym ministerstvom financií, Federálnym cenovým úradom, Štátnou bankou československou a Federálnym štatistickým úradom vypracúva pre vládu Československej socialistickej republiky analýzy o stave a vývoji národného hospodárstva a o plnení zámerov štátnych plánov.

(6) Za hospodárstvo v pôsobnosti vlád republík organizujú a koordinujú plánovací proces ústredné plánovacie orgány republík po dohode so Štátnou plánovacou komisiou.

(7) Ústredné plánovacie orgány republík vypracúvajú návrhy štátnych plánov republík a zodpovedajú za celkový súlad všetkých ich častí. Tieto orgány v rámci svojej pôsobnosti plnia obdobné úlohy ako Štátna plánovacia komisia podľa odsekov 1, 2, 4 a 5. Okrem toho sa zúčastňujú na formovaní štátnej vednej a vedecko-technickej politiky, navrhujú použitie finančných a devízových prostriedkov v päťročnom štátnom pláne pre oblasť vedecko-technického rozvoja za hospodárstvo v pôsobnosti vlád republík a zodpovedajú z hľadiska plánovacieho procesu za zabezpečenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja územných celkov a obcí včítane tvorby a ochrany životného prostredia.

§ 22
Prierezové ústredné orgány

(1) Prierezové ústredné orgány zodpovedajú za tvorbu a uskutočňovanie štátnej hospodárskej a sociálnej politiky vo svojej pôsobnosti. Vypracúvajú návrhy príslušných častí dlhodobých výhľadov, smerníc a päťročných štátnych plánov a podklady pre usmerňovanie vývoje ekonomiky; poskytujú ich Štátnej plánovacej komisii alebo ústredným plánovacím orgánom republík a aktívne sa zúčastňujú na tvorbe štátnych plánov. Ďalej im poskytujú nevyhnutné analýzy, posudky a ďalšie podklady a návrhy na úroveň kritérií efektívnosti a rovnovážnosti vo svojej pôsobnosti potrebné pre spracovanie štátnych plánov, prípravu sociálno-ekonomickej stratégie a hospodárskej a sociálnej politiky. Z hľadiska tohto zákona sa za prierezový ústredný orgán považuje aj Štátna banka československá.

(2) Prierezové ústredné orgány môžu konkretizovať záväzné výstupy štátnych plánov, pokiaľ je nevyhnutné ich diferencovane určiť socialistickým organizáciám, iba v rozsahu splnomocnenia ustanoveného vládou Československej socialistickej republiky alebo vládami republík pri schválení alebo zmene štátneho plánu.

§ 23
Odvetvové ústredné orgány

(1) Odvetvové ústredné orgány zodpovedajú za tvorbu a uskutočňovanie štátnej hospodárskej a sociálnej politiky v odvetviach a odboroch patriacich do ich pôsobnosti. Pritom rešpektujú demokratické princípy účasti pracujúcich na príprave, realizácii a kontrole plnenia plánov.

(2) Odvetvové ústredné orgány vypracúvajú koncepcie rozvoja komplexov, odvetví a odborov, potrebné podklady, prípadne návrhy príslušných častí dlhodobých výhľadov, smerníc, päťročných štátnych plánov a podklady pre usmerňovanie vývoja ekonomiky a poskytujú ich Štátnej plánovacej komisi alebo ústredným plánovacím orgánom republík a prierezovým ústredným orgánom.

(3) Odvetvové ústredné orgány môžu konkretizovať záväzné výstupy štátnych plánov, pokiaľ je nevyhnutné ich diferencovane určiť socialistickým organizáciám, iba v rozsahu splnomocnenia ustanoveného vládou Československej socialistickej republiky alebo vládami republík pri schválení alebo zmene štátneho plánu. Ďalej môžu vytvárať rezortné fondy v prípadoch ustanovených zákonom, vládou Československej socialistickej republiky alebo vládami republík. Odvetvové ústredné orgány však nemôžu rozširovať rozsah záväzných výstupov štátneho plánu a meniť ich adresátov, meniť všeobecné alebo odvetvovo určené normatívy ani znovurozdeľovať zdroje medzi socialistickými organizáciami.

§ 24
Socialistické organizácie

(1) Podnikové a vnútropodnikové plánovanie socialistických organizácií je v ich plnej pôsobnosti s výnimkou rozpočtových a príspevkových organizácií, kde postup ustanovuje osobitný predpis.

(2) Socialistické organizácie sú povinné poskytovať príslušným orgánom informácie a údaje potrebné pre vypracovanie štátnych plánov a oblastných plánov, pre kontrolu ich plnenia podklady pre usmerňovanie vývoja ekonomiky. Pritom sú povinné zabezpečiť správnosť a objektívnosť všetkých informácií potrebných pre tvorbu a kontrolu plnenia štátnych plánov a oblastných plánov.

(3) Socialistické organizácie sú povinné prerokúvať s príslušnými národnými výbormi dlhodobé koncepcie svojho rozvoja a rešpektovať pri ich tvorbe oblastné plány.

§ 25
Národné výbory

(1) Príslušné národné výbory vypracúvajú oblastné plány ako základný nástroj riadenia komplexného hospodárskeho a sociálneho rozvoja územných celkov a obcí včítane tvorby a ochrany životného prostredia.

(2) Národné výbory vykonávajú v plánovacom procese vo vzťahu k socialistickým organizáciám vo svojej pôsobnosti obdobné funkcie ako odvetvový ústredný orgán (§ 23).

(3) Funkcie národných výborov vo vzťahu k rozpočtovým a príspevkovým organizáciám, ktoré sú v ich pôsobnosti, ustanoví osobitný predpis.

PIATA ČASŤ
REALIZÁCIA PÄŤROČNÝCH ŠTÁTNYCH PLÁNOV

§ 26
Usmerňovanie vývoja ekonomiky

(1) Úlohou usmerňovania vývoja ekonomiky je zabezpečovať súlad vývoja národného hospodárstva s cieľmi, zámermi, proporciami a úlohami päťročných štátnych plánov a oblastných plánov, najmä s ohľadom na meniace sa podmienky našej i svetovej ekonomiky, ovplyvňovať kvalitu tvorby plánu socialistických organizácií a ich realizáciu a zabezpečovať plynulý prechod do ďalšieho päťročného obdobia.

(2) Usmerňovanie vývoja ekonomiky vykonávajú príslušné ústredné orgány štátnej správy podľa pravidiel obsiahnutých v štátnom pláne, na základe analýzy vývoja národného hospodárstva ako celku a jeho jednotlivých častí koordinovaným a pružným uplatňovaním určených nástrojov riadenia, ktorými disponujú, včítane nevyhnutných zmien záväzných výstupov štátneho plánu.

(3) Nástrojom usmerňovania vývoja ekonomiky je takisto využívanie centrálnych hmotných, pracovných, finančných a devízových rezerv. S týmito rezervami disponuje vláda Československej socialistickej republiky alebo vlády republík, prípadne orgány na to splnomocnené zákonom, alebo príslušnou vládou.

(4) Usmerňovanie vývoja ekonomiky nesmie narušovať jednotnosť princípov riadenia ekonomiky, viesť k nivelizácii hospodárskych výsledkov socialistických organizácií a k neoprávnenému zasahovaniu do ich pôsobnosti; nemožno ich uplatňovať so spätnou účinnosťou.

(5) Nástroje usmerňovania vývoja ekonomiky, o ktorých rozhoduje vláda Československej socialistickej republiky alebo vlády republík, sa uplatňujú na základe návrhov vecne alebo odvetvovo príslušných ústredných orgánov štátnej správy za koordinácie Štátnej plánovacej komisie alebo ústredných plánovacích orgánov republík.

(6) Závažné odchýlky od cieľov, zámerov a výstupov päťročného štátneho plánu sa riešia usmerňovaním vývoja ekonomiky, včítane nevyhnutných úprav výstupov príslušného roka päťročného štátneho plánu vo vzájomných väzbách na štátne rozpočty a ročný menový plán. Vo vývoji cien sú zámery päťročného štátneho plánu konkretizované ročným plánom vývoja cien.

(7) Nevyhnutné úpravy výstupov príslušného roka päťročného štátneho plánu schvaľuje vláda Československej socialistickej republiky na návrh Štátnej plánovacej komisie a vlády republík na návrh príslušného ústredného plánovacieho orgánu republiky. Ak rozsah týchto úprav vyžaduje zmenu päťročného štátneho plánu v údajoch a proporciách schválených Federálnym zhromaždením, prípadne príslušnou národnou radou, predkladá vláda Československej socialistickej republiky, prípadne vlády republík návrh na jeho zmenu Federálnemu zhromaždeniu, prípadne príslušnej národnej rade.

(8) Socialistické organizácie sú viazané zmenami záväzných výstupov štátnych plánov vyplývajúcimi z usmerňovania vývoja ekonomiky a sú povinné upraviť svoje plány; tieto úpravy oznámia orgánom, ktorým poskytli vybrané údaje svojho plánu (§ 24 ods. 2).

§ 27
Zmeny plánov socialistických organizácií

(1) Pokiaľ socialistická organizácia mení svoj päťročný alebo ročný plán, musí zabezpečiť záväzné výstupy štátneho plánu, uzavreté zmluvné záväzky a ďalšie povinnosti podľa všeobecne záväzných

právnych predpisov. Zmeny vybraných údajov týchto plánov oznámi orgánom, ktorým tieto údaje poskytla (§ 24 ods. 2).

(2) Zmeny plánov nemožno vykonávať so spätnou účinnosťou.

§ 28
Kontrola a hodnotenie

(1) Socialistická organizácia je povinná sústavne kontrolovať dodržiavanie a plnenie záväzných výstupov štátneho plánu a hodnotiť výsledky svojho hospodárenia.

(2) Ústredné orgány a národné výbory v rámci svojej pôsobnosti kontrolujú dodržiavanie a plnenie záväzných výstupov štátneho plánu socialistickými organizáciami a dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré upravujú národohospodárske plánovanie, systematicky analyzujú vývoj hospodárenia týchto organizácií a uspokojovanie potrieb spoločnosti. Podľa charakteru zistených nedostatkov buď uskutočňujú opatrenia vo svojej pôsobnosti a informujú o nich príslušné ústredné orgány, alebo im poskytujú potrebné podklady a rozbory, a to vždy s návrhmi opatrení, pokiaľ ich samy nemôžu realizovať.

(3) Vláda Československej socialistickej republiky a vlády republík prerokúvajú správy o súhrnnom vývoji národného hospodárstva a o plnení cieľov a zámerov štátnych plánov a ustanovujú opatrenia na zabezpečenie ich realizácie formou usmerňovania vývoja ekonomiky.

§ 29
Poverenie niektorých orgánov a pracovníkov

(1) Ústredná rada družstiev a zväzy družstiev plnia podľa tohto zákona funkciu odvetvového ústredného orgánu vo vzťahu k nimi zakladaným družstevným podnikom. Zväzy družstiev plnia ako účastníci plánovacieho procesu voči družstvám a ústredným plánovacím orgánom republík úlohy v oblasti prípravy podkladov pre vypracovanie štátnych plánov. Konkretizáciu záväzných výstupov štátneho plánu voči družstvám[3]) a kontrolu ich dodržania môžu vykonávať iba pri limitoch a devízových normatívoch.

(2) Ústredné orgány spoločenských organizácií plnia funkciu odvetvového ústredného orgánu v plánovacom procese. Výnimky z uplatnenia tohto zákona v spoločenských organizáciách ustanovia ústredné výbory Národného frontu po dohode so Štátnou plánovacou komisiou alebo príslušným ústredným plánovacím orgánom republiky.

(3) Poverení pracovníci ústredných orgánov štátnej správy a národných výborov majú pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona prístup do všetkých objektov socialistických organizácií. Pracovníci týchto organizácií sú povinní poskytovať im požadované písomnosti a pravdivé a úplné údaje a informácie potrebné pre tvorbu a kontrolu plnenia štátnych plánov a usmerňovanie vývoja ekonomiky včítane písomností, údajov a informácií, ktorých predmetom sú utajované skutočnosti, pokiaľ sa príslušný pracovník preukáže osobitným poverením.

§ 30
Sankčné ustanovenie

(1) Za závažné alebo opätovné konanie proti záujmom spoločnosti, za ktoré sa môže uložiť hospodárska pokuta podľa Hospodárskeho zákonníka, sa považuje tiež:

a) nezapracovanie záväzného výstupu štátneho plánu do plánu socialistickej organizácie,

b) nesplnenie alebo nedodržanie záväzného výstupu štátneho plánu,

c) neposkytnutie a oneskorené poskytnutie údajov ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom príslušným orgánom,

d) uvádzanie nepravdivých údajov v ustanovených plánovacích podkladoch, plánoch socialistických organizácií a kontrolných správach,

e) vykonanie zmeny plánu so spätnou účinnosťou.

(2) Návrh na uloženie hospodárskej pokuty za konania uvedené v odseku 1 sú oprávnené podať príslušné ústredné orgány štátnej správy a národné výbory.

ŠIESTA ČASŤ
SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 31
Splnomocňovacie ustanovenie

(1) Vláda Československej socialistickej republiky upraví nariadením spôsob a postup povinného prerokúvania dodávateľsko-odberateľských vzťahov v plánovacom procese včítane spôsobu odstraňovania rozporov.

(2) Vlády republík upravia nariadením podrobnejšie oblastné plánovanie.

(3) Vláda Československej socialistickej republiky a vlády republík môžu ustanoviť:

a) pre niektoré druhy záväzných výstupov štátnych plánov osobitný postup pre ich tvorbu a konkretizáciu,

b) výnimky zo všeobecne záväzných právnych predpisov pre realizáciu experimentov na overenie nových foriem plánovania, organizácie a riadenia národného hospodárstva.

(4) Vláda Československej socialistickej republiky ustanoví obsah osobitnej časti štátnych plánov:

a) v oblasti obrany,

b) po dohode s vládami republík v oblasti bezpečnosti.

(5) Vláda Československej socialistickej republiky ustanoví výnimky z tohto zákona potrebné z hľadiska záujmov obrany a po dohode s vládami republík výnimky potrebné z hľadiska záujmov bezpečnosti Československej socialistickej republiky.

(6) Štátna plánovacia komisia a ústredné plánovacie orgány republík ustanovia po prerokovaní s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy záväzný postup, včítane vydávania všeobecne záväzných právnych predpisov pre:

a) prípravu a zabezpečovanie osobitných častí štátnych plánov,

b) plánovanie špeciálneho vedecko-technického rozvoja, medzinárodnej hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce v oblasti špeciálnej techniky a pre plánovanie v rámci sústavy plánov hospodárskych mobilizačných príprav,

c) štatistiku, ktorá sa týka osobitnej časti plánov.

(7) Štátna plánovacia komisa spolu s ústrednými plánovacími orgánmi republík a po dohode s Federálnym ministerstvom financií, Štátnou komisiou pre vedeckotechnický a investičný rozvoj, Federálnym cenovým úradom, Štátnou bankou československou, Federálnym štatistickým úradom vydáva všeobecne záväzné právne predpisy na zabezpečenie potrebných podkladov pre tvorbu a kontrolu plnenia štátnych plánov a usmerňovanie vývoja ekonomiky.

(8) Ústredné plánovacie orgány republík upravia všeobecne záväzným právnym predpisom konkretizáciu limitov a devízových normatívov družstvám, ktoré nie sú členmi zväzu družstiev.[4])

§ 32
Prechodné ustanovenie

(1) Kontrola plnenia a hodnotenie ôsmeho päťročného štátneho plánu a príslušných ročných plánov sa spravujú doterajšími predpismi, pokiaľ vláda Československej socialistickej republiky neustanoví inak.

(2) Obsah štátnych plánov, jednotné pravidlá usmerňovania vývoja ekonomiky a postup pre tvorbu, kontrolu a hodnotenie plnenia štátneho plánu ustanovia pre rok 1990 vláda Československej socialistickej republiky a vlády republík.

§ 33
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. zákon č. 145/1970 Zb. o národohospodárskom plánovaní,
2. vyhláška Štátnej plánovacej komisie a Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky č. 49/1981 Zb. o hospodárení s nevyužitými zásobami.

§ 34
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1989.

Husák v. r.

Indra v. r.

Adamec v. r.

1) § 4 zákona č. 90/1988 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.

2) Zákon č. 94/1988 Zb. o bytovom, spotrebnom a výrobnom družstevníctve.

3) Zákon č. 94/1988 Zb.

4) Zákon č. 94/1988 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.